

ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Κοργιαλένιο-Μπενάκειο Ε.Ε.Σ.
www.korgialenio-benakeio.gr

ΤΙΤΛΟΣ	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ
ΣΥΝΤΑΞΗ	ΤΣΑΓΚΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΡΙΑ ,ΤΕ. MSC

ΑΘΗΝΑ 2022

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΤΣΑΓΚΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ, ΝΟΣΗΛΕΥΤΡΙΑ ΤΕ, Msc

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το οφθαλμολογικό χειρουργείο είναι ένας εξειδικευμένος χώρος του Νοσοκομείου μας, όπου διενεργούνται κυρίως επεμβάσεις ημέρας, διάρκειας από 30- 120 λεπτών.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του είναι η υψηλής πυκνότητας ροή ασθενών, το ότι οι ασθενείς συνήθως προσέρχονται περιπατητικοί αλλά με περιορισμένη όραση τόσο κατά την είσοδο όσο και κατά την έξοδό τους από το χώρο του χειρουργείου και ότι οι περισσότερες επεμβάσεις γίνονται με περιοχική και τοπική αναισθησία.

Αυτή η ιδιαιτερότητα του περιπατητικού ασθενή που χειρουργείται σε κατάσταση πλήρους συνείδησης και κινητικότητας απαιτεί ένα συντονισμό ενεργειών της χειρουργικής ομάδας ώστε οι επεμβάσεις να ολοκληρώνονται στον ελάχιστο δυνατό χρόνο ώστε ο ασθενής να μην καταπονείται από την επιβαλλόμενη ακινησία. Για το σκοπό αυτό προετοιμάζεται αρχικά η χειρουργική αίθουσα και στη συνέχεια εισέρχεται ο ασθενής.

Επίσης οι επεμβάσεις μπορεί να διενεργούνται σε περιβάλλον χωρίς φωτισμό καθώς πρόκειται για επεμβάσεις μικροχειρουργικής που απαιτούνται λεπτοί χειρισμοί υπό μικροσκόπιο.

Ως εκ τούτου η Νοσηλεύτρια του Οφθαλμολογικού Χειρουργείου πρέπει να διαθέτει επιστημονική κατάρτιση και ανάλογες δεξιότητες για να παράσχει ασφαλή περιεγχειρητική φροντίδα.

Η περιγραφή και καταγραφή των αρμοδιοτήτων και πράξεων της νοσηλεύτριας κίνησης στο οφθαλμολογικό χειρουργείο, σκοπό έχει την ανάδειξη της πολυπλοκότητας της καθημερινής πρακτικής, του πολυεπίπεδου νοσηλευτικού ρόλου και πως αυτός ο ρόλος οργανωμένος στη βάση της τεκμηρίωσης συμβάλει στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, στον περιορισμό του κόστους και του χρόνου των επεμβάσεων, στην ασφάλεια του ασθενή και στη δημιουργία και εξέλιξη της ιστορικότητας του Νοσοκομείου μας σε σχέση με την παροχή οφθαλμολογικών υπηρεσιών υγείας

ΣΚΟΠΟΣ

Η εφαρμογή μιας τυποποιημένης προσέγγισης της Νοσηλευτικής Διαδικασίας κατά τις οφθαλμολογικές επεμβάσεις.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η ανάπτυξη του παρόντος οδηγού βιβλιογραφικά έχει βασιστεί στο συγκερασμό νοσηλευτικών πρωτοκόλλων που ανέπτυξαν μέχρι σήμερα διάφορες επιστημονικές νοσηλευτικές οργανώσεις αλλά και οι Νοσηλευτικές Υπηρεσίες στα Νοσοκομεία του ΕΣΥ . Παράλληλα χρησιμοποιήθηκαν νοσηλευτικά πρωτόκολλα ενός πλήθους νοσηλευτικών διεργασιών, που αφορούν εφαρμογές που απαντώνται στο οφθαλμολογικό χειρουργείο του νοσοκομείου μας όπως είναι η λίστα ελέγχου ασφάλειας , η πρόληψη πτώσεων και η πρόληψη διεγχειρητικά χειρουργικών λοιμώξεων . Επιπρόσθετα η εμπειρία και η καθημερινή πρακτική στο συγκεκριμένο χώρο παροχής υπηρεσιών υγείας έχουν αξιοποιηθεί με τη μέθοδο της συστηματικής παρατήρησης και καταγραφής. Η οργάνωση του οδηγού με τη μορφή ενέργεια-τεκμηρίωση περιγράφει βήμα προς βήμα τις νοσηλευτικές πράξεις της νοσηλεύτριας κίνησης στο οφθαλμολογικό χειρουργείο και βασίζεται στην τεκμηριωμένη πρακτική.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Η Νοσηλεύτρια του Οφθαλμολογικού Χειρουργείου έχει αρμοδιότητες σε σχέση με τον ασθενή , τη χειρουργική αίθουσα και την επέμβαση.

Σε σχέση με τον ασθενή:

✓ την ταυτοποίηση του ασθενή σύμφωνα με το πρόγραμμα της επέμβασης και το βραχιόλι αναγνώρισης

✓ το είδος της επέμβασης

✓ το σωστό οφθαλμό και τη σήμανσή του

✓ τον έλεγχο ενδυμασίας(σκούφος/ μάσκα/ ποδιά/ ποδονάρια)

✓ τον έλεγχο της σωστής προεγχειρητικής προετοιμασίας (να είναι νηστικός , να έχει λάβει ενστάλλαξη μυδριατικών και τοπικού αναισθητικού , τη συστηματική του αγωγή όπως έχει συστήσει ο θεράπων ιατρός)

✓ να έχει ουρήσει μετά τη χορήγηση mannitol iv που έχει λάβει προεγχειρητικά στο Τμήμα νοσηλείας

✓ να μη φέρει μαζί του τιμαλφή

✓να διασφαλίζει την αξιοπρέπεια του ασθενή και την αρχή της εμπιστευτικότητας (ιατρικό απόρρητο)

Σε σχέση με τη χειρουργική αίθουσα:

✓Τον έλεγχο της θερμοκρασίας

✓της σωστής λειτουργίας του εξοπλισμού της χειρουργικής αίθουσας (προβολείς, μικροσκόπια , φωτισμός, παροχή οξυγόνου και αέρα)

✓την τοποθέτηση των μηχανημάτων φακοθρυψίας, υαλοειδεκτομής , laser, κρυοπηξίας, στη σωστή θέση

✓την διαθεση ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού, φαρμάκων, αναλώσιμου υλικού και ιματισμού στη χειρουργική αίθουσα

✓Αποστειρωμένο σετ εργαλείων ανάλογα με την επέμβαση

✓τα απαραίτητα ράμματα

✓τις απαραίτητες χρωστικές και ιξωδοελαστικές ουσίες

Σε σχέση με την επέμβαση:

✓τον έλεγχο της ακεραιότητας του αποστειρωμένου υλικού και της ημερομηνίας λήξης αυτού

✓το χειρισμό του αποστειρωμένου υλικού με τρόπο που να εξασφαλίζεται η ασηψία

✓την προετοιμασία της αίθουσας ώστε να επιτυγχάνεται η μέγιστη ασφάλεια αλλά και να υλοποιείται το πρόγραμμα χειρουργείου

✓να τηρούνται οι προφυλάξεις επαφής

✓τη σωστή διαχείριση αιχμηρών

✓τη σωστή απομάκρυνση και διαχωρισμό απορριμμάτων

✓τη συμπλήρωση των εντύπων της χειρουργικής επέμβασης

Ντα διαλύματα αντισηψίας του χειρουργικού πεδίου

Νδοχεία παρασκευασμάτων

Νενέσιμα φάρμακα και διαλύματα

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

Α. ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΗ ΣΤΗ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΑΙΘΟΥΣΑ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΑΙΘΟΥΣΑ	
ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ
1. Πλύσιμο χεριών- αντισηψία με αντισηπτικό διάλυμα	Πρόληψη μετάδοσης μικροβίων στην χειρουργική αίθουσα
1. έλεγχος της χειρουργικής τράπεζας και των εξαρτημάτων της	Εξασφαλίζεται η επάρκεια για τη σωστή χειρουργική θέση της κεφαλής και του σώματος, η άνεση και η ασφάλεια του ασθενή
2. Έλεγχος της λειτουργίας και της σωστής θέσης του εξοπλισμού	Διασφάλιση της αποτελεσματικότητας
3. Έλεγχος των προβολέων, του αερισμού και ρύθμιση της θερμοκρασίας της αίθουσας	Διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας τους
4. Έλεγχος της καθαριότητας της αίθουσας(επιφάνειες, δάπεδα,ποδοδιακόπτες μικροσκόπια,, φακοί)	Διασφαλίζεται η πρόληψη της διασποράς μικροβίων
5. Εφοδιασμός της αίθουσας με τα κατάλληλα υλικά ((set εργαλείων, ιματισμός και αναλώσιμα υλικά) Ελέγχει για την επάρκεια κάδων απορριμμάτων και δοχείων αιχμηρών	Α πορεύεται η συχνή έξοδος από την αίθουσα Τα απορρίμματα και τα αιχμηρά πρέπει να απορρίπτονται άμεσα
6. Έλεγχος της αρτιότητας των αποστειρωμένων υλικών , του δείκτη αποστείρωσης και της ημνίας λήξης	Αποφεύγεται η επιμόλυνση του τραύματος
7. Βοήθεια χειρουργών στην ένδυση με τη χειρουργική ρόμπα και επισκόπηση αυτής χορήγηση χειρουργικών γαντιών στο σωστό μέγεθος	► Διαφύλαξη της άσηπτης διαδικασίας

8. Επιβεβαίωση ότι ο ασθενής έχει κάνει εισαγωγή και θα προσέλθει προς επέμβαση	Καθώς οι εισαγωγές των οφθαλμολογικών περιστατικών προς επέμβαση στο Νοσοκομείο γίνονται την ίδια ημέρα με αυτή της επέμβασης, προλαμβάνεται η άσκοπη δαπάνη υλικού
9.επιβεβαίωση με τον κύριο χειρουργό για το είδος του οφθαλμολογικού συστήματος που θα χρειαστεί	Προλαμβάνεται άσκοπη δαπάνη υλικού
10.Αντισηψία χεριών	Πρόληψη μετάδοσης μικροβίων
11.Ανοίγμα των πακέτων αποστειρωμένων εργαλείων και υλικού πάνω στο χειρουργικό τροχήλατο με ▶ άσηπτη τεχνική μη- επαφής ▶ με την είσοδο του βοηθού χειρουργού στην αίθουσα	Διασφαλίζει την διατήρηση της αποστείρωσης Αποφεύγεται η άσκοπη έκθεση των εργαλείων
12. Κατά την τοποθέτηση των χειρουργικών εργαλείων στο χειρουργικό τροχήλατο ελέγχει ότι τα σει περιέχουν τα κατάλληλα εργαλεία και ανάλογα συμπληρώνει	Αποφεύγεται η συχνή έξοδος από την αίθουσα και το χειρουργικό άγχος σε τυχόν έλλειψη εργαλείου
13. Ανοίγει και καταγράφει τα κατάλληλα ράμματα	Διασφαλίζεται η καταμέτρηση αιχιμηρών μετά την επέμβαση και η πρόληψη τραυματισμού του προσωπικού μετά το πέρας της επέμβασης
14.Τοποθετεί τα τροχήλατα χειρουργικά τραπέζια, χειρουργικά επεμβατικά συγκροτήματα , καρέκλες και σκαμπό σε κατάλληλες θέσεις κατά την αύξηση της κυκλοφορίας στην αίθουσα	Διασφαλίζεται η αποστείρωση και διαφυλάσσεται η ασφάλεια κατά την είσοδο του περιπατητικού ασθενή και των μελών της χειρουργικής ομάδας στην αίθουσα μέχρι όλοι να λάβουν τις τελικές τους θέσεις

ΑΣΘΕΝΗΣ

1.Ταυτοποίηση του ασθενή από το βραχιόλι-ταυτότητα που φέρει και το Πρόγραμμα Χειρουργείου

Επιβεβαίωση ταυτότητας ασθενή για την πρόληψη λάθους ασθενή

2. Διασταύρωση του είδους της επέμβασης από το Πρόγραμμα Χειρουργείου και της περιοχής της επέμβασης από τη σήμανση του οφθαλμού και το ιστορικό ασθενή αλλά και από τον ίδιο τον ασθενή, τον αναισθησιολόγο και το χειρουργό.	Αποφυγή προετοιμασίας και επέμβασης λάθους οφθαλμού
3. Γνωριμία με τον ασθενή και επεξήγηση του τι θα ακολουθήσει . Εκτίμηση επιπέδου ακοής , της γλώσσας επικοινωνίας , της συνοσηρότητας	Μείωση του άγχους Εξασφάλιση συνεργασίας και ασφάλειας
4. Έλεγχος αφαίρεσης κινητής οδοντοστοιχίας	Κίνδυνος σε πιθανή διασωλήνωση
5. Επιβεβαίωση ότι δεν φέρει μαζί του τιμαλφή όπως χρήματα , κινητό τηλέφωνο	Ο κίνδυνος απώλειας των τιμαλφών του ασθενή, αυξάνει το διεγχειρητικό άγχος ενώ ξαφνικοί ήχοι από πτώσεις των τιμαλφών στην αίθουσα αποσπούν το χειρουργό
6. Έλεγχος της κατάλληλης ενδυμασίας, σκούφος, ποδονάρια, ρόμπα ή κοστούμι ασθενών	εξασφαλίζεται η πρόληψη λοιμώξεων προλαμβάνεται η καθυστέρηση στον χειρουργικό χρόνο από την επαναπροετοιμασία του ασθενή στο Τμήμα Νοσηλείας

B. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΗ ΣΤΗ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΑΙΘΟΥΣΑ

1.Καθοδήγηση του οφθαλμολογικού περιπατητικού ασθενή μέσα στη χειρουργική αίθουσα αντικριστά με τη σύλληψη και των δυο άνω άκρων	Με τους κατάλληλους χειρισμούς : προάγεται το αίσθημα ασφάλειας και προσανατολισμού του ασθενή, προλαμβάνονται οι πτώσεις Προλαμβάνεται η παραβίαση της άσηπτης περιοχής
--	---

<p>2. Καθοδήγηση του τραυματιοφορέα για τη σωστή τοποθέτηση στη χειρουργική τράπεζα και την κατάλληλη θέση της κεφαλής</p>	<p>Διασφαλίζεται η άνεση και η συνεργασία του ασθενή</p>
<p>3. Λαμβάνει μέτρα στήριξης του σώματος όταν υπάρχουν μυοσκελετικά προβλήματα</p>	<p>Εξοικονομείται χρόνος από πιθανή επανατοποθέτηση στη σωστή θέση</p>
<p>4. Εξηγεί στον ασθενή ότι κατά τη διάρκεια της επέμβασης είναι απολύτως αναγκαίο να παραμείνει ακίνητος και ότι μπορεί να μιλήσει μόνο αν είναι αναγκαίο για προσυμφωνημένους λόγους (βήχας, ούρηση, πόνος)</p> <p>Λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα με τη συναίνεση του ασθενή</p>	<p>Οποιαδήποτε κίνηση της κεφαλής ή των άκρων διεγχειρητικά μπορεί να αποβεί επιβλαβής για τον οφθαλμό καθώς εργαλεία και εξοπλισμός βρίσκονται στην ενδοβόλβια κοιλότητα</p> <p>Αποφυγή κινδύνου διάρρηξης του άσηπτου πεδίου</p>
<p>5. ενστάλλαξη τοπικού αναισθητικού σύμφωνα με τυποποιημένη ιατρική οδηγία ,στον σωστό οφθαλμό και παράλληλα έλεγχος της ευαισθησία της επιφάνειας του βολβού</p>	<p>Το βάθος της τοπικής αναισθησίας εξασφαλίζει καλύτερη συνεργασία και χειρουργική εμπειρία στον ασθενή</p>
<p>6.Κάλυψη του σώματος του ασθενή</p>	<p>Πρόληψη υποθερμίας</p>
<p>7.Αντισηψία χειρών</p>	<p>Πρόληψη μετάδοσης μικροβίων</p>
<p>8.τοποθέτηση του χειρουργικού τροχήλατου και του εξοπλισμού στην κατάλληλη τελική θέση αφού εισέλθει στην αίθουσα ο κύριος χειρουργός και τροχοπέδη αυτού.</p>	<p>Καθώς οφθαλμολογικό επεμβατικό σύστημα, μικροσκόπιο και χειρουργικό τροχήλατο και Ιατρός αποτελούν ένα συγκρότημα παρά την κεφαλή του ασθενή , τοποθετείται στην κατάλληλη θέση αφού τα μέλη της ομάδας έχουν λάβει την τελική τους θέση</p>
<p>9.χειρισμός των βραχιόνων του μικροσκοπίου και ασφάλιση στην τελική θέση</p>	<p>Μη άσηπτη ενέργεια στο καθαρό τμήμα του μικροσκοπίου</p>

10. Εκτελεί τη συσκότιση της αίθουσας με την είσοδο του ενδοβόλβιου φωτισμού	Επιτυγχάνεται η βέλτιστη εικόνα άμεσης οφθαλμοσκόπησης υπό το μικροσκόπιο
11. Συγκεντρώνει και καταγράφει τα δείγματα εργαστηριακών εξετάσεων και παρασκευασμάτων του ασθενή. Τοποθετεί ετικέτα με τα στοιχεία του ασθενή και φροντίζει να αποσταλούν	Τα αποτελέσματα των εξετάσεων είναι καθοριστικά για τη θεραπεία του ασθενή.
12. Ενημέρωση εντύπων	Με τη λογοδοσία διασφαλίζεται η νομιμότητα και η διαφάνεια

Γ. ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟ ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΗ ΑΠΟ ΤΗ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΑΙΘΟΥΣΑ

1. Τοποθέτηση οφθαλμικής αλοιφής και επιθέματος	Προφύλαξη του χειρουργικού τραύματος από λοίμωξη
2. Αποσύνδεση του ασθενή από τα καλώδια του monitoring και τη χορήγηση οξυγόνου	Συνήθως πρόκειται για άμεση έξοδο ασθενή από το χειρουργείο
3. Κλήση τραυματιοφορέα	Μεταφορά του ασθενή
4. Τοποθέτηση του ασθενή σε τροχήλατη καρέκλα ή φορείο	Σε περίπτωση που ο ασθενής έχει λάβει μέθη ή παρατηρείται αστάθεια, για προφύλαξη από πτώση
5. Καταμέτρηση των εργαλείων	Αποφυγή απώλειας μέσω του χειρουργικού ιματισμού
6. Έλεγχος για αιχμηρά	Αποφυγή τραυματισμού του προσωπικού
7. Αφαίρεση των αναλώσιμων υλικών από το σύστημα φακοθρυψίας ή υαλοειδεκτομής	Απόρριψη στα απορρίμματα σύμφωνα με το πρωτόκολλο λοιμώξεων
8. Αφαίρεση των αποσπώμενων εξαρτημάτων του μικροσκοπίου	Προς απολύμανση και αποστείρωση
9. Απομάκρυνση του χειρουργικού τραπεζιδίου προς την αποστείρωση	Για απολύμανση και αποστείρωση των χειρουργικών εργαλείων και του εξοπλισμού πολλαπλών χρήσεων
10. Φροντίδα για την καθαριότητα και απολύμανση της χειρουργικής τράπεζας	Αποφυγή μετάδοσης λοιμώξεων σύμφωνα με το πρωτόκολλο πρόληψης ενδοноσοκομειακών λοιμώξεων
11. Φροντίδα για την απολύμανση των χειρουργικών τραπεζιδίων που χρησιμοποιήθηκαν	Αποφυγή μετάδοσης λοιμώξεων σύμφωνα με το πρωτόκολλο πρόληψης ενδοноσοκομειακών λοιμώξεων
12. Φροντίδα για την καθαριότητα των οφθαλμικών χειρουργικών συστημάτων	Αποφυγή μετάδοσης λοιμώξεων σύμφωνα με το πρωτόκολλο πρόληψης

και του μικροσκοπίου που χρησιμοποιήθηκαν	ενδονοσοκομειακών λοιμώξεων
13. Φροντίδα για την καθαριότητα και απολύμανση των καλωδίων και εξαρτημάτων του monitoring	Αποφυγή μετάδοσης λοιμώξεων σύμφωνα με το πρωτόκολλο πρόληψης ενδονοσοκομειακών λοιμώξεων
14. Αλόρραγη των ενδοφλέβιων υγρών και του ανάλογου υλικού που χρησιμοποιήθηκε στον ασθενή	Αποτελούν μη ξαναχρησιμοποιούμενο υλικό
15. Επιστροφή στη διαδικασία AI	Προετοιμασία της αίθουσας για την επόμενη επέμβαση

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Σαχίνη -Καρδάση Α., Πάνου Μ., Παθολογική και Χειρουργική Νοσηλευτική. Εκδόσεις Βήτα (2000)
2. Εγχειρίδιο εφαρμογής λίστας ελέγχου για την ασφάλεια της χειρουργικής επέμβασης (www.sydnpx.gr)
3. Obuchowska I., Konopinska J., „Fear and Anxiety Associated with Cataract Surgery Under Local Anesthesia in Adults: A Systematic Review, *Psychol Res Behav Manag.* 2021; 14: 781–793
4. Shaw M., Lee A., Stollery R., *Ophthalmic Nursing*, Wiley&Blackwell, (2013)
5. Machin H., *Ophthalmic Operating Theatre Practice: A manual for lower-resource settings*, International Centre for Eye Health, London School of Hygiene and Tropical Medicine <http://iceh.lshtm.ac.uk> . (2016)
6. <https://www.aao.org/clinical-statement/infection-prevention-in-eye-care-services-operating-rooms>, 2012
7. Gilmartin J., Wright K., **The nurse's role in day surgery: a literature review**, *Int Nurs Rev* 2007 Jun;54(2):183-90.doi: 10.1111/j.1466-7657.2007.00528.x.
8. <https://www.moh.gov.gr/articles/ethniko-symboylio-anaptykshs-noshleytikhs/noshleytika-prwtokolla/5646-krithria-apodoxhs-prwtokollwn-apo-to-esan-apofash-8hs-olomeleias>
9. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΟΙΜΩΞΕΩΝ, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Πρόληψη των Λοιμώξεων, 2015